

Αγαπητοί κύριες και κύριοι,

Καταρχήν επιτρέψτε μου να σας ευχαριστήσω όλους εσάς που έχετε έλθει σήμερα στα σεμινάρια ένταξης για αποτελεσματικότερη διδασκαλία στα άτομα με απώλεια ακοής. Είναι αρκετά σημαντική η επιμόρφωση σας για τα παιδιά αυτά που θα διδάξετε αυτή την ακαδημαϊκή χρονιά αλλά ίσως και τις επόμενες.

Ονομάζομαι Νεόφυτος, είμαι 24 χρονών και κατάγομαι από την επαρχία Λεμεσού. Έχω εκ γενετής νευροαισθητήρια βαρηκοοία βαριάς μορφής. Μπορώ να επικοινωνώ κανονικά, με διαφορετική χροιά φωνής, διότι δεν ακούω την ίδια μου την φωνή με φυσικό τρόπο όπως εσείς ούτως ώστε να μπορέσω να μιλάω εντελώς φυσικά. Αντιλαμβάνομαι τα λεγόμενα του ομιλητή μέσω χειλανάγνωσης, 'διαβάζοντας' δηλαδή το στόμα του για τον λόγο ότι ακόμα και με τα ακουστικά βαρηκοοίας δεν μπορώ να καταλαβαίνω ξεκάθαρα την ομιλία, παρόλο που ακούω ήχο σε μην φυσική όμως μορφή και όχι όλες τις συχνότητες, αλλά όσες καλύπτει το ακουστικό. Αποφοίτησα από το Λύκειο Λινόπετρας και έχω σπουδάσει στο ΤΕ.ΠΑ.Κ στο τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών όπου πήρα και το μεταπτυχιακό μου δίπλωμα στον ίδιο κλάδο. Για τον λόγο ότι θα ήθελα να εμπλουτίσω τις γνώσεις μου και να ακολουθήσω και έναν άλλο κλάδο σπουδών, αποφάσισα να συνεχίσω τις μεταπτυχιακές μου σπουδές στο Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου στο τμήμα Διαχείρισης και Προστασίας Περιβάλλοντος, με κατεύθυνση στην 'Ενέργεια και Ρύπανση'.

Ο δρόμος για την απόκτηση ενός πτυχίου σίγουρα είναι δύσκολος, απαιτούνται πολλά ξενύχτια και είναι αναγκαίες οι καλές βάσεις από την δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Φυσικά, για τον κωφό/βαρήκοο μαθητή/τρια οι προσπάθειες και οι δυσκολίες που καταβάλει για την επιτυχία είναι πολύ πιο μεγάλες από τους υπόλοιπους ακούοντες μαθητές, όπως ισχύει φυσικά και για τα υπόλοιπα άτομα με αισθητηριακές και σωματικές δυσκολίες. Το κάθε άτομο με κάθε είδους δυσκολίες, αισθητηριακές/σωματικές έχει διαφορετικές ανάγκες. Θα εστιαστώ στα άτομα με ακουστικές δυσκολίες, εφόσον αυτός είναι και ο σκοπός της ομιλίας μου.

Όπως και οι υπόλοιποι κωφοί/βαρήκοοι μαθητές/τριες είχα και εγώ παρακολουθήσει και εγώ τα προγράμματα ενίσχυσης. Όσο αφορά την ένταξη μου στην δευτεροβάθμια εκπαίδευση, μέχρι το γυμνάσιο έκανα κανονικά όλα τα μαθήματα του σχολείου χωρίς απαλλαγές από μαθήματα και στήριξη. Στο λύκειο έχω εισαχθεί στην ένταξη. Δεν θα ήθελα να σας αναφέρω προσωπικές εμπειρίες για με την δική μου περίπτωση διότι θα ήταν κουραστικό για σας και γι'αυτό στο υπόλοιπο κομμάτι της ομιλίας μου θα αναφερθώ σε δικές μου συμβουλές/απόψεις, ελπίζοντας πως θα σας βοηθήσουν για μια καλύτερη και αποτελεσματικότερη διδασκαλία.

Επικοινωνία/σχέσεις με τον/η κωφό/βαρήκοο μαθητή/τρια

Είναι εξαιρετικής σημασίας - για όσους από εσάς δεν έχετε έλθει σε επαφή μέχρι στιγμής με άτομα που έχουν απώλεια ακοής - το γεγονός ότι πρέπει να αντιληφθείτε ότι το κάθε άτομο με απώλεια ακοής, αντιλαμβάνεται διαφορετικά τον ομιλητή. Κάποιοι μπορούν να αντιληφθούν τα λεγόμενα σας, σε κοντινή απόσταση όταν η απώλεια ακοής δεν είναι τόσο σοβαρή, άλλοι χρειάζονται ταυτόχρονα χειλανάγνωση και τον ήχο, κάποιοι στηρίζονται αποκλειστικά στην χειλανάγνωση ή την νοηματική, κάποιοι άλλοι και στα δυο. Στην πορεία θα καταλάβετε τι ισχύει για τον δικό σας μαθητή/τρια, θα ήταν όμως καλό να ρωτήσετε διακριτικά στις αρχές της χρονιάς, πως θα θέλατε να επικοινωνείτε, κάτι που θα ισχύει φυσικά όχι μόνο την ώρα της στήριξης αλλά και στην τάξη και το διάλειμμα.

Μην μιλάτε δυνατά, είναι άσκοπο. Συνήθως τις πλείστες φορές ο κωφός/βαρήκοος χρειάζεται τον ομιλητή να μιλά σταθερά και αργά - όχι υπερβολικά- με ανοικτό το στόμα. Προσπαθήστε να έχετε ελεύθερο το στόμα σας όταν μιλάτε, μην το καλύπτετε με οτιδήποτε και όταν είσατε στην τάξη, να αποφεύγετε την συνήθεια να μιλάτε με το στόμα στραμμένο στον πίνακα. Αν χρειαστεί να γράψουν κάτι οι μαθητές από τον πίνακα, καλύτερα συζητήστε το και μετά δώστε χρόνο για την αντιγραφή. Πρέπει να έχετε πάντα υπόψη ότι στην τάξη υπάρχει ένας που θα δυσκολευτεί να καταλάβει το μάθημα σας αν δεν μπορεί να σας προσέχει, μην το ξεχνάτε.

Θα ήταν καλό να διατηρείτε και σχέσεις με τον μαθητή/τρια πέραν από τον ρόλο σας ως καθηγητής/τρια. Θεωρώ αναγκαία μια φιλική σχέση, εφόσον η σχέση δεν θα είναι απλώς τυπική και θα έρτετε πιο κοντά με τον μαθητή/τρια, θα καταλάβετε περισσότερο τις ανάγκες του/της, οι οποίες ίσως να μην περιορίζονται στην διδασκαλία μόνο. Το σχολείο δεν πρέπει να αποτελεί ένα κτίριο το οποίο περιορίζει τον ρόλο του μόνο στην μετάδοση γνώσεων.

Συμβουλές διδασκαλίας

Όσο αφορά τα φιλολογικά μαθήματα (Ιστορία, Αρχαία, Νέα Ελληνικά, Λατινικά) αλλά και θεωρητικά (π.χ Βιολογία), προσπαθήστε από την αρχή να βελτιώσετε την σύνταξη και το λεξιλόγιο κάτι που αρκετές φορές υστερεί ο κωφός/βαρήκοος μαθητής/τρια. Κάνετε το μάθημα σας αναλόγως με τον τύπο μάθησης που ταιριάζει. Επειδή αρκετές φορές θα γράφετε, μην ξεχνάτε να γυρίζετε το πρόσωπο σας αν έχετε κάτι να πείτε, πριν ξεκινήσετε να γράφετε ή μετά. Εξηγήστε στον μαθητή να αποφεύγει την παπαγαλία και πως μπορεί να καταλάβει αν όντως εμπέδωσε αυτά που έμαθε, εκτός από τα αποτελέσματα μιας γραπτής εξέτασης. Αρκετοί κωφοί λόγω του ότι δυσκολεύονται παπαγαλίζουν. Μπορείτε να ακολουθήσετε διάφορες μεθόδους έξυπνων στρατηγικών μνήμης. Χρησιμοποιήστε διαφορετικό χρώμα πέννας ή φωσφορούχου για τα σημεία sos. Οπτικοποιήστε το μάθημα σας σε μορφή **εικόνων** όπου είναι δυνατό. Κάνετε συχνά σύντομους πλαγιότιτλους στις σημειώσεις του/ης.

Στα εργαστηριακά μαθήματα (Χημεία, Φυσική, Τεχνολογία, Βιολογία, Φυσιογνωστικά, Πληροφορική), επαναλάβετε τα πειράματα/εργαστήρια την ώρα της ενίσχυσης αν το επιτρέπει ο χρόνος ή ακόμα καλύτερα αφήστε τον μαθητή/τρια να τα πραγματοποιήσει μόνος/η του/ης. Αφιερώστε λίγη ώρα και το διάλειμμα αν έχετε την καλή διάθεση. Μην το αμελείτε, διότι τα πειράματα είναι σημαντικά για την κατανόηση της ουσίας του μαθήματος. Στην τάξη, αν έχετε και εκεί ίδιο μαθητή/τρια, τοποθετείστε τον/η σε τέτοια θέση ώστε να βλέπει χωρίς οπτικά εμπόδια (πχ ψηλοί μαθητές στα μπροστινά θρανία, υπολογιστές, εργαλεία πειράματος, κολώνες που πιθανόν να υπάρχουν) όλο το πείραμα αλλά και εσάς. Γράφετε στον πίνακα τα σημαντικά συμπεράσματα/παρατηρήσεις/τύπους. Να μην έχετε δοκιμαστικούς σωλήνες ή οποιοδήποτε άλλο πειραματικό εργαλείο κοντά στο πρόσωπο σας. Για τα μαθήματα όπου υπάρχουν αρκετοί τύποι (Χημεία, Φυσική, Τεχνολογία, Μαθηματικά), δώστε έμφαση στην κατανόηση του τύπου, εξηγώντας ξανά τα σύμβολα, τις μονάδες μετατροπής αναλυτικά. **Μην** λύνετε υπερβολικές ασκήσεις. Συνδιάστε τον τύπο με το ανάλογο πείραμα ή γραφική παράσταση.

Οι κωφοί/βαρήκοοι μαθητές/τριες δυσκολεύονται αρκετά στον γραπτό λόγο, δυσκολεύονται και στις ξένες γλώσσες ακόμα περισσότερο. Γράφετε πως διαβάζετε μια λέξη, με ελληνικά. Π.χ how are you. Χάου αρ γιού. Σίγουρα αυτό δεν είναι σωστό αλλά σκεφτείτε ότι θα ήταν πάρα πολύ βοηθητικό. Οπτικοποιήστε το λεξιλόγιο! Κάνετε σημειώσεις με εικόνες και την αντίστοιχη λέξη.

Η χρήση των σλάιτς στην Power Point θα ήταν πολύ βοηθητική, σε όλα τα μαθήματα, εφόσον ο μαθητής/τρια μπορεί να σας παρακολουθεί πιο εύκολα. Μην στέκεστε όμως ποτέ μπροστά γιατί το φως καλύπτει το στόμα σας. Σταθείτε λίγο πιο δίπλα. Προτιμήστε να δίνετε τις παρουσιάσεις των σλάιτς από πριν ή την ώρα των ενισχυτικών μαθημάτων για μια γρήγορη ανάγνωση από τον/ην μαθητή/τρια.

Στυλ διδασκαλίας

Μην αρκестείτε στο εκπαιδευτικό υλικό που σας έχει αποσταλεί από το Υπουργείο Παιδείας. Δεν υποτιμώ το υλικό αυτό, αλλά αρκετές φορές δεν είναι αρκετό. Κάνετε δικές σας σημειώσεις, αν σας το επιτρέπει ο χρόνος, οι οποίες να είναι κατανοητές, **μην** απλοποιείτε όμως υπερβολικά το μάθημα. Να δίνετε πάντα extra υλικό για **πλήρη** κατανόηση του μαθήματος. Όμως μην αφήσετε τον μαθητή/τρια να χαθεί στις πολλές σημειώσεις, κάτι που συμβαίνει στην Β και κυρίως στην Γ Λυκείου στα εξεταζόμενα μαθήματα, αυτό δημιουργεί αρκετή σύγχυση και άγχος.

Πρέπει να βρείτε σε ποιά κατηγορία τύπου μάθησης ανήκει ο μαθητής/τρια σας. Είναι οπτικός, ακουστικός, κιναισθητικός τύπος; Αυτό θα μπορέσετε να το διαπιστώσετε στα 3-4 πρώτα μαθήματα.

Παρόλο που αναφερόμαστε για άτομα με απώλεια ακοής, υπάρχουν και άτομα που είναι ακουστικοί τύποι! Φυσικά, μπορείτε να έλθετε σε επαφή με συναδέλφους σας οι οποίοι έχουν διδάξει παλαιότερα στον/η μαθητή/τρια σας. Μην επηρεαστείτε όμως σε αρνητικές εντυπώσεις που ίσως σας δώσουν όσο αφορά την επίδοση του. Μείνετε ανεπηρεάστοι. Θεωρείστε ότι ξεκινάτε από το μηδέν. Όσα κενά έχουν δημιουργηθεί από τις περασμένες χρονιές, αν το δουλέψετε και συνεργαστείτε άριστα με τον/η μαθητή/τρια μπορούν να καλυπτούν. Χρειάζεται σίγουρα καλή διάθεση και θέληση, μην θεωρείτε υποχρέωση αυτό που κάνετε. Προσπαθήστε να βρέθεστε συχνά νοερά στη θέση του/ης μαθητή/τριας. Θα καταλάβετε αρκετά.

Να κάνετε επανελλημένως τις ερωτήσεις: πώς, γιατί, πότε; Είναι ένας καλός τρόπος για να δείτε αν σας άκουσε και σας κατάλαβε ο μαθητής/τρια. Επίσης το να σας αφηγηθεί ο μαθητής/τρια τα τελευταία λεπτά πριν τελειώσετε το ενισχυτικό σας μάθημα, θα το αφομοιώσει και θα μπορείτε να δείτε και εσείς τα κενά και τις αδυναμίες του και να πράξετε αναλόγως στο επόμενο σας μάθημα ή στην τάξη με τους υπόλοιπους μαθητές. Κάνετε ενδιάμεσα, διαλείμματα 5 λεπτών, αναφερόμαστε για μαθήματα 45 λεπτών όπου ο κωφός/βαρήκοος μαθητής/τρια σας ακούει ασταμάτητα, κρέμεται κυριολεκτικά από το στόμα σας. Είναι πολύ πιο κουραστικό σε σύγκριση με το μάθημα που συμμετέχει κανονικά στην τάξη με τους υπόλοιπους. Μην ξεχνάτε ότι σε μία μέρα είναι πιθανόν να έχει περισσότερο από μια περίοδο ατομικά μαθήματα και η κούραση είναι αρκετά μεγάλη. Γιαυτό τον λόγο **αποφεύγετε** αν έχετε την δυνατότητα να έχετε προγραμματισμένες περιόδους ενίσχυσης τις τελευταίες ώρες της σχολικής ημέρας.

Ωρες διδασκαλίας και ηχομόνωση

Θα ήταν σημαντικό να διδάσκονται τα κύρια και εξεταζόμενα μαθήματα αμέσως μετά το πρώτο διάλειμμα, όταν ο μαθητής/τρια είναι περισσότερο συγκεντρωμένος/η. Όσοι από εσάς έχετε την δυνατότητα να αλλάξετε το ωρολόγιο πρόγραμμα θα ήταν καλό να το πράξετε. Αρκετοί καθηγητές οι οποίοι έχουν τους ίδιους μαθητές στην τάξη και στην ένταξη, παραμερίζουν τον/η κωφό/βαρήκοο μαθητή/τρια κατά την διδασκαλία στην τάξη. Αυτό είναι εις βάρος του μαθητή/τριας, διότι είναι ευκαιρία να 'αρπάξει' κάτι που δεν έχει ακούσει/καταλάβει την ώρα της στήριξης και εσείς δεν το έχετε αντιληφθεί. Αν υπάρχει δυνατότητα επιλογής για την αίθουσα διδασκαλίας όπου θα πραγματοποιούνται τα μαθήματα στήριξης, θα ήταν καλό να γίνονται κάπου μακριά από πηγές θορύβου, με ικανοποιητικό φωτισμό, με χαλιά στο πάτωμα για προστασία από τους θορύβους της καρέκλας ή οτιδήποτε άλλου αντικειμένου. Οι θορύβοι είναι αρκετά ενοχλητικοί! Μην ξεχνάτε ότι ο κωφός/η μαθητής/τρια αντιλαμβάνεται τον ήχο με διαφορετικό τρόπο.

Βαθμολογίες

Όσο αφορά τις βαθμολογίες, βαθμολογήστε δίκαια. Η καταντία του σημερινού εκπαιδευτικού μας συστήματος οδηγεί στην βαθμοθηρία, κάτι που θα είναι ολοφάνερο σε όλους εσάς και θα πρέπει να αναχαιτιστεί το φαινόμενο αυτό. Εσείς σκεφτείτε το ως κίνητρο για περισσότερη προσπάθεια στο επόμενο εξάμηνο. Στην αντιπέρα όχθη όμως, κατά την ταπεινή μου άποψη, αναφέρω το εξής. Μην βαθμολογείτε αυστηρά στην Γ Λυκείου, οι βαθμοί του απολυτηρίου είναι σημαντικοί και ο τελικός βαθμός θα είναι φανερός στα βιογραφικά τα οποία θα βοηθήσουν στην εξεύρεση μιας δουλειάς. Δεν ξέρετε εκείνη την χρονιά αν ο μαθητής/τρια σας πάρει πτυχίο αργότερα. Ίσως φτάσει μέχρι το επίπεδο του Λυκείου. Παρόλο που υπάρχει συνήθως σε όλους τους μαθητές μια κατακόρυφη πτώση στις βαθμολογίες των Παγκύπριων εξετάσεων λόγω αυστηρής βαθμολόγησης κυρίως, ένας υψηλός αλλά και ταυτόχρονα δίκαιος βαθμός τον αντισταθμίζει κάπως. Μην ξεχνάτε ότι ο κάθε βαθμός για τον κωφό/η μαθητή/τρια έχει συνήθως την **διπλάσια βαρύτητα**, εφόσον δεν καταμετρούνται οι βαθμοί των δευτερευόντων μαθητών που είναι αρκετά υψηλοί σε όλους, στα οποία ο κωφός/βαρήκοος μαθητής/τρια θα τα απαλλαγεί για να τα αντικαταστήσει με τα ενισχυτικά μαθήματα.

Κλείνοντας θα ήθελα να σας ευχαριστήσω θερμά για το ενδιαφέρον σας. Οι αρμόδιοι για τα προγράμματα ενίσχυσης σίγουρα θα είναι διαθέσιμοι για οποιοδήποτε απορίες και συμβουλές καθόλη την διάρκεια της χρονιάς. Μην διστάσετε να έλθετε σε επαφή μαζί τους. Εύχομαι μια καλή και επικοδομητική ακαδημαϊκή χρονιά σε όλους!